

บทบรรณาธิการ

คำถาม การยื่นคำร้องขอแสดงอำนาจพิเศษในชั้นบังคับคดีว่าผู้ร้องไม่ใช่บริวารของจำเลยผู้ถูกฟ้องขับไล่ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๖ จัตวา (๓) จะถือว่าผู้ร้องอยู่ในฐานะเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวด้วยหรือไม่ และหากศาลได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างไร จะมีผลในทางกฎหมายเรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาชำระหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๗๙/๒๕๕๖ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๗๘๓๖ และบ้านเลขที่ ๑๙๙/๓ หมู่ที่ ๖ ห้ามเกี่ยวข้องอีกต่อไป ให้จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์จำนวน ๙๖,๐๐๐ บาท และในอัตราเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยพร้อมบริวารจะออกไปจากที่ดินและบ้านโจทก์

จำเลยให้การต่อสู้คดี ขอให้พิพากษายกฟ้อง

ก่อนสืบพยานโจทก์ คู่ความแถลงรับข้อเท็จจริง ศาลชั้นต้นเห็นว่าคดีพอวินิจฉัยได้จึงมีคำสั่งให้ดสืบพยาน แล้วพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายของโจทก์ว่า ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาชำระกับคดีหมายเลขดำที่ ๙๓๖/๒๕๔๙ หมายเลขแดงที่ ๑๒๗๒/๒๕๔๙ ของศาลชั้นต้นหรือไม่

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๔ บัญญัติว่า “เมื่อศาลใดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือในประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้วห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น...” โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยคดีนี้มีได้เป็นคู่ความรายเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ ๙๓๖/๒๕๔๙ หมายเลขแดงที่ ๑๒๗๒/๒๕๔๙ ของศาลชั้นต้น โดยคดีดังกล่าวโจทก์ฟ้องนางจิตวันต์ ลักษณะ ฐานผิดสัญญา กรณีขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างแล้วไม่ยอมย้ายออกไป แต่โจทก์ฟ้องจำเลยคดีนี้ในฐานะเป็นผู้ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของโจทก์ที่จำเลยเข้าไปครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเรียกค่าเสียหาย กรณีจึงไม่เป็นการ

ดำเนินกระบวนการพิจารณาข้ออ้างที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย จำเลยแก้อุทธรณ์ว่า ในคดีที่โจทก์ฟ้องนางฐิตวันต์ซึ่งศาลชั้นต้นพิพากษาขับไล่ นางฐิตวันต์และบริวารให้ออกไปจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น หลังศาลชั้นต้นพิพากษาเจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศขับไล่ นางฐิตวันต์และบริวารให้ออกไปจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำเลยไม่อยู่ในฐานะบริวารของนางฐิตวันต์ แต่อยู่ในฐานะบริวารของนาวาอากาศโทนิวัตร สวัสดิโชติ และนางสมสาย สวัสดิโชติ ซึ่งเป็นตาและยายของจำเลยและเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้ฟ้องเรียกที่ดินคืนจากนางฐิตวันต์ด้วยเหตุประพฤตินี้ เจมาเลยจึงร้องสอดเข้าไปในฐานะผู้มีส่วนได้เสียโดยยื่นคำร้องขอแสดงอำนาจพิเศษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๖ จัดว่า (๓) โดยอาศัยอำนาจของตาและยายที่มีสิทธิจะอยู่ในที่ดินและบ้านพิพาทได้ ซึ่งแม้ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งยกคำร้อง แต่จำเลยก็ได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นและคดียังอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาของโจทก์เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาข้ออ้าง จึงชอบแล้วนั้น เห็นว่า ในคดีหมายเลขดำที่ ๙๓๖/๒๕๔๙ หมายเลขแดงที่ ๑๒๗๒/๒๕๔๙ จำเลยคดีนี้ได้ยื่นคำร้องขอแสดงอำนาจพิเศษในชั้นบังคับคดีว่าตนเองไม่ใช่บริวารของนางฐิตวันต์ จำเลยจึงอยู่ในฐานะเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวด้วย เมื่อศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดแล้วว่า จำเลยไม่ใช่ผู้มีอำนาจพิเศษในที่ดินพิพาทที่จะยกขึ้นต่อสู้โจทก์ การที่โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทเป็นคดีนี้อีก จึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยเช่นเดียวกัน โดยโจทก์กับจำเลยคดีนี้เป็นคู่ความเดียวกับคดีก่อน การที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทในประเด็นเดียวกัน ย่อมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาข้ออ้างตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๔ แม้ว่าโจทก์จะได้ฟ้องคดีนี้ไว้ก่อนก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งชี้ขาดในประเด็นนี้แล้ว กรณีจึงตกอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายดังกล่าว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น”

คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๓๘๘/๒๕๕๑ คดีก่อนโจทก์บังคับคดีขับไล่จำเลยที่ ๑ อ้างว่าเป็นบริวารของ บ. ให้ออกจากที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินพิพาทเดียวกันกับคดีนี้ โดยจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ร้องยื่นคำร้องขอแสดงอำนาจพิเศษว่าไม่ใช่บริวารของจำเลยเพราะที่ดินพิพาทเป็นของผู้ร้อง ประเด็นข้อพิพาทในคดีดังกล่าว จึงมีว่าที่ดินเนื้อที่ ๓๐ ไร่ ตามที่

ผู้ร้องอ้างว่าเป็นของผู้ร้องนั้นเป็นของโจทก์หรือไม่ ซึ่งต่อมาศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า ที่พิพาทเป็นของผู้ร้องและผู้ร้องมิใช่บริวารจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิขับไล่ผู้ร้อง ดังนี้ คำวินิจฉัยที่รับฟังว่าที่พิพาทเป็นของผู้ร้องมิใช่ของโจทก์ เป็นคำวินิจฉัยที่มีประเด็นแห่ง คดีเดียวกันกับคดีนี้ ผลแห่งคำวินิจฉัยย่อมผูกพันโจทก์และผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิกล่าวอ้าง ข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นให้แตกต่างไปจากผลแห่งคำวินิจฉัยของคำพิพากษา ดังกล่าวได้ข้อเท็จจริงจึงต้องถือตามว่าที่พิพาทมิใช่ของโจทก์แต่เป็นของผู้ร้องหรือจำเลย ที่ ๑ ในคดีนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยที่ ๑ เมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ อยู่ใน ที่พิพาทโดยความยินยอมของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าของที่พิพาท โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้อง ขับไล่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ด้วย

คำถาม โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันซึ่งความผิด บางมาตราอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลจังหวัด ศาลจังหวัดได้สอบสวนมูลฟ้องแล้ว ให้ประทับฟ้องเฉพาะความผิดในบทมาตราที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ดังนี้ ศาลจังหวัดจะต้องมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลแขวงหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๘๑๗/๒๕๕๖ “มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า คดีอยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้น (ศาลแขวงเชียงใหม่) ที่จะพิจารณาพิพากษาหรือไม่ โดย จำเลยฎีกาว่า คำฟ้องของโจทก์มีเพียงข้อหาดูหมิ่นด้วยการโฆษณาตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๒๘ เท่านั้นที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อศาล จังหวัดเชียงใหม่พิพากษายกฟ้องข้อหาดังกล่าวแล้ว ข้อหาทั้งหมดที่เหลือต้องด้วย บทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๖ วรรคท้าย อันเป็นบทบัญญัติว่า ด้วยอำนาจศาลของศาลที่จะรับพิจารณาคดี หาใช่อำนาจฟ้องร้องของโจทก์ ศาลจังหวัด เชียงใหม่มีคำสั่งโอนคดีชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้น

เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ขอให้ลงโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๖, ๑๓๗, ๓๒๖, ๓๒๘ ซึ่งความผิดตาม มาตรา ๓๒๘ มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท จึงอยู่ใน อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลจังหวัดเชียงใหม่ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๘ มาแต่ต้น แม้ต่อมาศาลจังหวัดเชียงใหม่ได้สอบสวนมูลฟ้องแล้วให้ประทับฟ้องเฉพาะ

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๖, ๑๓๗ และ ๓๒๖ ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นต้น (ศาลแขวงเชียงใหม่) ก็ตาม แต่ก็ไม่ทำให้อำนาจฟ้องเปลี่ยนแปลงไป ศาลจังหวัดเชียงใหม่ยังคงมีอำนาจที่จะพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป หากใช่เป็นว่าอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเช่นนี้อยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้น (ศาลแขวงเชียงใหม่) ดังที่จำเลยฎีกา การที่ศาลจังหวัดเชียงใหม่มีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลชั้นต้น (ศาลแขวงเชียงใหม่) จึงไม่ชอบ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ วินิจฉัยมานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลชั้นต้น (ศาลแขวงเชียงใหม่) มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ เพื่อมิให้คดีต้องล่าช้า ศาลฎีกาเห็นว่าไม่สมควรโอนคดีให้ศาลจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาพิพากษาคดีอีก แต่เห็นสมควรยกอนสำนวนให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ วินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์เพื่อให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล เพราะผลแห่งการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์อาจนำไปสู่การจำกัดสิทธิการฎีกาของคุณความ"

คำถาม คดีที่ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๘ การฎีกาได้แยงดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ที่ไม่ขยายระยะเวลาชั้นอุทธรณ์ให้จะต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๐/๒๕๕๔ จำเลยฎีกาว่า ตามคำร้องของจำเลยเป็นกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ จำเลยพยายามหาเงินค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาลในชั้นอุทธรณ์ แต่ยังไม่สามารถจะหาเงินดังกล่าวได้ ซึ่งหากศาลไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาชั้นอุทธรณ์จะทำให้จำเลยเสียสิทธิในการดำเนินคดี เป็นฎีกาที่ได้แยงดุลพินิจในการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลอุทธรณ์ที่วินิจฉัยว่าพฤติการณ์ดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่าเป็นพฤติการณ์พิเศษตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๓ เป็นฎีกาในข้อเท็จจริง แม้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้น แต่เมื่อทุนทรัพย์พิพาทกันในชั้นฎีกาไม่เกินสองแสนบาท จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. ๒๔๘ วรรคหนึ่ง

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ

เก็งรายข้อ เตรียมสอบเนติ ภาค ๒ @ลอร์สยาม ดอทคอม

<https://www.facebook.com/groups/lawsiam>